

Förbandsbesöksrapport

Västernorrlands regemente (I 21, Sollefteå)

24:e november 2022

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntrar vi även andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden. Pliktrådet strävar efter att bidra till att förbanden kan utbilda starka krigsförband.

Rapporten utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Denna rapport delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktion inom Försvarsmakten genom VIDAR. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet.

Pliktrådets besökare:

Majken Hallbygård

Kristoffer Loiborg Sjölund

Innehållsförteckning

Information om förbundet.....	3
Spontana intryck.....	3
Organisation.....	3
Arbetsmiljö och säkerhet.....	3
Fysisk belastning	3
Psykisk hälsa.....	3
Försvarshälsan	3
Attityder och jargong.....	4
Utrustning	4
Avbruten utbildning.....	4
Resor	4
Boendemiljö och vistelseutrymmen	4
Hållbarhet	4
Medinflytande.....	5
Information och mönstring.....	5
Meningsfull fritid.....	5
Soldathem	5
Avslutning	5

Information om förbandet

I 21 är centralt beläget i Sollefteå. Förbandet invigdes på nytt för tio månader sedan och genomför nu sitt första år av värnpliktsutbildning efter återuppstarten. Utbildningen genomförs på två orter, Östersund och Sollefteå. Orterna delar bataljonsledning och tillhörande stab, där bataljonsstaben är placerad i Östersund och regementsstaben är placerad i Sollefteå.

Spontana intryck

Vi fick intrycket av att I 21 Sollefteå bedriver en väl fungerande värnpliktsutbildning som präglas av ett gott ledarskap och en bra jargong. De värnpliktiga beskriver att de har otroligt kompetenta och pedagogiska befäl som tillsammans skapar en trygg utbildning. Vi upplever dessutom en stor entusiasm och nybyggeranda.

Förbandet upplever avsaknad av främst gruppmateriel och har behövt ta hjälp från Västernorrlandsgruppen och Fältjägargruppen för att möjliggöra utbildningen. Vidare upplevs svårigheter med de värnpliktigas resor till och från förbandet.

Organisation

På I 21 i Sollefteå utbildas en pluton med totalt 40 värnpliktiga varav två är kvinnor. Det är 15-månaders plutonsbefälslever (PB), 12-månaders gruppchefer och 10-månaders skyttesoldater. Inryck genomfördes i mars, juni och augusti. PB genomförde sin första del av utbildningen vid I 19 i Boden. PB samt gruppcheferna genomförde dessutom en tid på I 21 i Östersund för att sedan komma till Sollefteå i samband med soldaternas inryck.

Arbetsmiljö och säkerhet

Under besöket uppfattades att det har förekommit hörselskador till följd av skjutning med AK4. Detta fenomen är något som infinner sig även på andra orten som brukar AK4:an och något som bör ses väldigt allvarligt på. Förbandets enhet i Östersund har till följd av detta börja använda sig av dubbla hörselskydd för att undvika olyckshändelser, något som enheten i Sollefteå också bör se över.

Pliktrådet har inga övriga anmärkningar på varken arbetsmiljö eller säkerhet på I 21 i Sollefteå. Vi tar med oss informationen om att stödet på AK 4:an kan vara en orsak till att hörselkåpor glider av under skjutning och orsakar hörseltrauman.

Fysisk belastning

De värnpliktiga upplever att belastningen stegrat succesivt under utbildningen. Denna bild delas med Försvarshälsan. Generellt har enheten haft få skador.

Psykisk hälsa

Den psykiska hälsan bland de värnpliktiga upplevs som god. Motivationen är hög och jargongen är bra. Enheten har inte arbetat med Stridsvärdesindekatoren än vilket vi uppmanar enheten om att implementera. I 21:s värnpliktshandläggare är placerad i Sollefteå och även han upplever den psykiska hälsan som god.

Försvarshälsan

Försvarshälsan har en sjuksköterska på heltid och en fysioterapeut som är där en eftermiddag i veckan. Snart kommer Försvarshälsan i Sollefteå få en till sjuksköterska. Likt uppmärksammandet i

Östersund ser Pliktrådet ett behov av fler anställda vid Försvarshälsan. Fler anställda skulle skapa en bättre arbetsmiljö för de anställda men också med anledning av att de värnpliktiga idag saknar viktig vårdpersonal. Det finns ingen anställd psykolog eller läkare till exempel. Dessa är funktioner vi hoppas rekryteras i takt med att värnpliktskullarna vid förbandet växer.

Attityder och jargong

Generellt uppfattar vi jargongen vid I 21 i Sollefteå som familjär. De värnpliktiga beskriver en god stämning mellan dem men också i relationen till de anställda. Plutonchefen beskriver att de värnpliktiga är måna om varandra och att det goda samarbetet mellan befälslaget och de värnpliktiga ger en god uteffekt.

Under besöket beskrev de värnpliktiga gruppcheferna sina erfarenheter från inrycket i Östersund. De upplever att skillnaderna mellan de två enheterna är stora. Detta tros bero på befälens olika typer av ledarskap och utlärningsförmåga. De värnpliktiga som är i erfarenhet av båda enheterna upplever en betydligt bättre jargong i Sollefteå. När Pliktrådet lyfter detta gentemot bataljon- och förbandsledning tas det på allvar. Vecken efter vårt besök genomfördes förbandsnämnd på respektive enhet och detta var ett av samtalen under dessa. Vidare tipsar vi om att samla flertalet gruppbefäl för att diskutera hur skillnaderna mellan enheterna kan minimeras. Detta i syfte att skapa en förbandsanda trots distansen mellan enheterna.

Utrustning

Enheten upplever i stort en brist på gruppmateriel. Tack vare möjligheten att låna materiel från Västernorrlandsgruppen och Fältjägargruppen har de tillgodosett sina behov. Det kvarstår dock en brist på fåtalet personliga persedlar, såsom ytterstrumpor och handskar. Handskar har beställt in från en civil leverantör.

Avbruten utbildning

Enheten har hittills haft ett avbrott och detta på grund av en bruten arm. Pliktrådet har inga anmärkningar.

Resor

De värnpliktiga beskriver att resorna till och från hemmet tar onödigt lång tid. Förbindelsen till Sollefteå är begränsad och i dagsläget åker de flesta värnpliktiga buss till Kramfors för att därifrån resa vidare med tåg eller buss. Vi, förbandet och de värnpliktiga tror att resandet kan effektiviseras med flyg från Kramfors. Vid besöket har denna möjlighet redan börjat ses över och vi hoppas att resorna kommer bli enklare framöver.

Boendemiljö och vistelseutrymmen

Lokalerna är fräscha och logementen håller en hög standard. Det finns dagrum och ett andaktsrum i kasernbyggnaden. Dessutom ligger förrådet och persedelbytet i kasern. I takt med att förbandet ska växa kommer ett nytt regementsområde byggas upp några kilometer ifrån nuvarande. I och med detta är lokalerna temporära. Vi har inga anmärkningar på boendemiljön.

Hållbarhet

Pliktrådet har inga anmärkningar.

Medinflytande

De värnpliktiga beskriver att de haft dålig koll på vem deras LMA (Lokalt medinflytandeansvarig) är. LMA har deltagit under Plutonens timme samt presenterat sig för plutonen men detta tycks inte fastnat bland de värnpliktiga. Plutonens timme har genomförts inför varje hemresa. De värnpliktiga beskriver att de får den tid de behöver samt att befälen tar deras funderingar på allvar. De förtroendevalda upplever att de fått den utbildning de behöver. Medinflytandesystemet tycks ha kommit igång bra i Sollefteå och efter Pliktrådets besök i Östersund har även de fått igång systemet med kompaninämnder.

Information och mönstring

Överlag har befattningsbeskrivningarna varit tillfredställande. Däremot lider förandet av problematik i kravprofilerna då dessa är anpassade efter en bevakningssoldat, och inte den befattningen soldaterna faktiskt utbildas till. Enheten har anpassat verksamheten på ett mycket väl sätt, trots denna begränsning.

Förbandet har även haft problem med en värnpliktig som var för lång för att vara bandvagnsförare, något som inte upptagits på Plikt- och Prövningsverket. I detta fall uppfattades inga komplikationer med bytet men detta är något som kan komma att bli ett problem om det sker igen. Förbandet meddelar att problematiken troligt ligger i att de använder bandvagn 309 medan bandvagn 208 hade fungerat bättre för en längre person.

Meningsfull fritid

I Sollefteå ligger förbandet nära centrum. Det finns möjlighet att träna på gym, simma eller spela frisbeegolf på ledig tid. Dessutom bedriver Soldathemsföreståndaren ett aktivt arbete med att möjliggöra en meningsfull fritid för de värnpliktiga. Det finns ett schema för helgledigheter och i regel finns även veckoprogram. Vecko- och dagsprogram är dock något som de värnpliktiga upplevt fungerat mindre bra i perioder.

Soldathem

Soldathemmet ligger ca 300 meter från de värnpliktigas kasern och är en enorm tillgång för förbandet. Föreståndarinnan lägger ner mycket arbete och anordnar aktiviteter och andra initiativ. Hon upplever även att Sollefteås näringsliv har erbjudit sig att hjälpa de värnpliktiga med exempelvis rabatter och andra erbjudanden, något som de värnpliktiga varmt uppskattar. Soldathemmet i Sollefteå är en viktig tillgång för den meningsfulla fritiden.

Avslutning

Avslutningsvis vill vi förmedla att vi är imponerade av den höga utbildningskvalité förbandet lyckats åstadkomma trots att detta är första året av värnpliktsutbildning sedan uppstarten i våras. Vi hoppas att vi med denna rapport har förmedlat våra intryck på ett konstruktivt sätt. Vi blev mycket väl mottagna under besöket, vilket var präglat av ett transparent klimat. Vidare upplever vi att förbandet förstått Pliktrådets roll och syftet med vår verksamhet. Vi har förhoppningar om, och ser fram emot, ett fortsatt gott samarbete mellan Pliktrådet och I 21.

Tack för ett givande besök,

PLIKTRÅDET

Plikträdet 2022/2023

Majken Hallbygård
070 - 848 59 79

Kristoffer Loiborg Sjölund
070 – 848 61 29

www.piktradet.se
info@pliktradet.se